

MERCÈ COMPANY, LA VEU D'UNA ESCRIPTORA

**" TEORIA I HISTÒRIA DE LA LITERATURA INFANTIL I JUVENIL"
DOCTORAT DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I LA LITERATURA - UAB**

**MARTA ORMO i RUIZ
LLeida, març 1998**

MERCÈ COMPANYY, LA VEU D'UNA ESCRITORA

Endinsar-se com a lectora en l'obra de Mercè Company és encetar un menú variadíssim i concentrat, és començar un passeig per camins molt diversos i suggerents viarans on vas trobant fragments de realitat, destil·lats per una sensibilitat femenina, agosarada, tenaç i essencialment creadora.

En aquests moments, podem parlar de cent-setanta títols publicats en uns dotze anys d'intensa i apassionada activitat literària: 1981-1992. La majoria de la seva obra s'emmarca, bàsicament, en el gènere narratiu. La Mercè és "*novel·lista de raça i novel·lista de professió i obsessió*", amb paraules de l'amic i poeta Sam Abrams (1). La sedueixen les bones històries i gaudeix inventant-ne i explicant-nos-les. Ens ofereix un centenar de contes per a infants, organitzats en catorze col·leccions, amb setanta-tres títols aproximadament, i trenta-tres àlbums il·lustrats, adreçats tots ells al públic lector més petit. Al seu costat trobem narrativa per a nens de set a onze anys, novel·les per a joves i també dues per a adults. Malgrat que la seva obra sigui bàsicament narrativa, també ha tastat el teatre amb quatre obres per a infants i els audiovisuals, amb la realització de guions cinematogràfics i sèries per a TV.

És un fet sorprenent que escrigui tantes obres, per a edats tan diferents, des dels àlbums fins a les novel·les per a joves i adults, i amb intencions tan diverses. Cada nou projecte que començava era una nova experimentació amb el fet literari, imaginat i pensat per ella mateixa i amb l'afany d'avançar en el camí de la curiositat intel·lectual. Una mirada a la seva obra ens sotmet a la perspectiva calidoscòpica, tant de personatges com de temàtiques explicades en les seves ficcions. Atansem-nos, en primer lloc, al món dels personatges imaginats per la nostra autora.

GALERIA DE PERSONATGES

La classificació de l'obra de M. Company segons l'edat dels seus lectors ens ofereix una encertada fórmula per poder analitzar el ventall de personatges creats per l'escriptora. D'una banda, els personatges dels contes per a infants: els protagonistes de les col·leccions per a primers lectors i dels àlbums il·lustrats i, de l'altra, els personatges de les novel·les, tant per a petits com per a joves lectors.

En el primer apartat de personatges trobem els protagonistes de les diferents col·leccions creades per a lectors més petits. En aquest cas, la figura del protagonista és molt important per ella mateixa, car dóna coherència i relleu a la col·lecció. M. Company inventa un personatge, li dóna cos, força, vida i fa que els lectors l'estimin. El fa protagonista d'una col·lecció i, de vegades, el fa reparèixer en alguna altra. L'autora estableix una relació de complicitat amb els seus lectors i aquests, moltes vegades, *s'identifiquen amb aquest personatge infantil que fa accions molt semblants a les seves en la vida real.* (2)

Destacaria tres col·leccions pels protagonistes que els donen vida : **Les tres bessones, El Santi i la Nona i Nana Bunilda.**

L'Anna, la Teresa i l'Helena, les conegudes i estimades *tres bessones*, són entremaliades, divertides, imaginatives, alhora que decidides, actives i sensibles. Són nenes molt reals, del nostre temps, contemporànies de tota una generació d'infants.

La Nona, una nena de sis anys, tendra, imaginativa, encisadora, real com la vida mateixa, amb les pors i mandres típiques dels infants d'aquestes edats i el seu amic invisible: *el Santi*, el seu monstre particular que s'ha inventat perquè se sent més segura. *El Santi* és qui li explica les coses, la tranquil·litza i l'ajuda a superar les angoixes quotidianes.

La Nana Bunilda és una *bisbís*, de la família dels nans i dels follets, eixerida, astuta, intel·ligent i molt feliç. És com una angeleta rodoneta i petiteta que vetlla pels infants més petits.

Al costat d'aquests personatges més coneguts en trobem d'altres amb tanta força, gràcia, guspira o tendresa com:

gegants bons i xerraires, dràcules estrafoles, fantasmes de mentida, ratolins de color rosa, bruixes avorrides i bruixes tafaneres, cangurs independents i feministes, animallets artistes i alegres, llops rondallaires, homes del sac tendres i educats, dracs amics i espavilats, paraigües màgics, velletes decidides i emprenedores, felços escuraxemeneies, angeletes missatgeres, dimoniets inexperts que provoquen el riure i molts d'altres....(3)

Algunes de les característiques comunes a molts d'aquests personatges dels contes per a infants serien:

1- Molts dels protagonistes dels seus contes són dos o tres personatges. No és un únic/a protagonista que ho fa tot, sinó que comparteixen aventures com **l' Anna i en Víctor**, es complementen com **El Santi i la Nona** o ens ofereixen diferents perspectives com **Les tres bessones** o **Els dos + una** -els germans Pere i Víctor i la seva cosina Èlia -

2- Una majoria de protagonistes són nens i nenes petits, més o menys de l'edat del públic lector, com *l' Anna i en Víctor, les tres bessones, la Nona, en Martí, la Gisela*, que conviuen amb altres personatges de la realitat, segons les temàtiques dels diferents contes, o s'acompanyen en les seves aventures o vivències de personatges fantàstics com el *Santi*, amic invisible de la *Nona*, la *Bruixa Avorrida* que castiga les tres bessones enviant-les a l'interior dels contes tradicionals, la *Nana Bunilda, bisbis* que vetlla pels menuts, o animalets humanitzats com les ratetes que imiten les tres bessones i els *birimboies* que ajudaran en Martí a convertir-se en un Gran Mag, entre d'altres personatges, alguns ja coneguts pels lectors de M.Company.

3- Molts dels personatges viuen en la realitat i malgrat que convisquin amb éssers fantàstics sempre tenen algun element que els ancora a la terra. L'aparició dels elements quotidians en un context màgic dóna seguretat a l'infant perquè sap i reconeix que allò és del seu entorn. Allò que potser li passa a ell, també pot succeir a d'altres.

4- També apareixen animals humanitzats i molt bons com els ratolins de color rosa i de color gris, els *birimboies* i els *quimbombu*, els conills que conviuen amb els genis del bosc, els animalets de la *granja dels artistes*, una *vaca voladora* encisadora, un *llop rondallaire*; personatges tots ells molt propers als infants.

5- Imagina alguns personatges màgics com *la nit*: aquella dama que neix de sota la calaixera i surt a passejar per endur-se dolçament l'ànima d'un avi, per convertir-lo en un estel en l'infinit; aquell *paraigua*, amic dels infants, capaç de florir en primavera, o el *senyor Benet* que transforma una ciutat bruta i lletja en la ciutat de les estrelles.

6- Fa aparèixer en alguns contes la figura dels aprenents de bruixes, aprenents de mags. Li ensenya al nen/a que per arribar a algun lloc haurà de treballar, s'haurà d'anar fent gran i haurà de posar molt de la seva part, del seu esforç, Haurà de voler aprendre i voler fer-se gran.

7- Molts dels personatges són actius, curiosos, agosarats, decidits, imaginatius, capaços de trobar solucions, per la via de l'enginy, de ser crítics i de prendre les decisions que calguin quan la vida els hi demana; en definitiva, vitals i capaços de voler fer-se grans.

8- Un alè de bondat, d'amabilitat embolcalla molts dels personatges d'aquests contes: gegants bons, reis compassius, óssos amables, homes del sac gentils i tendres , així com l'afabilitat de la *Nana Bunilda*, la felicitat d'en *Guillem l'escuraxemeneies* traspuen de la lectura de les seves pàgines i amaren el lector d'aquesta tranquil·litat que l'estimació entre els personatges sovinteja en la ficció de M.Company.

9- El tractament de la figura femenina en aquests contes és bastant actual. Les nenes són protagonistes actives i viuen les mateixes peripècies que els nens, així ho veiem en **Les tres bessones, El Santi i la Nona, La bruixa bufuruda**. Al seu costat s'observa una bona galeria de personatges femenins, amb força i amb trets gens tradicionals, que protagonitzen algunes de les seves històries: **Les velletes del museu, La senyora Bruna, la Nana Bunilda ....**

L'altre conjunt de personatges el constitueixen els protagonistes de les novel·les, tant per a petits com per a joves lectors, i d'entre aquests sobresurten els que articulen les històries més realistes. Ens trobem davant d'uns personatges creïbles i autònoms, molt reals, amb les febleses i fissures pròpies de qualsevol de nosaltres i també amb la vitalitat o genialitat que, alguns cops, ens caracteritza; un aiguabarreig de sentiments i de contradiccions. Pertanyen al món dels adults o dels joves, són capaços de dubtar i de ser crítics amb la realitat on viuen. Trobem individualitats amb molta força, que fan avançar les històries i desencadenen els esdeveniments :

- *L'Anna Simó* de **Cul de mal seient** :somniadora, rebel, imaginativa i vital.

- *L'Adela*, obedient, tímida i solitària, que s'inventa un **Germà Gran**, un amic a qui parlar: la TV, fins que coneix l'amistat del *Salva* . Aprendre a ser lliure amb la força que li dóna aquesta amistat i decidirà sortir del seu barri i anar a veure el mar.

- *El Salva*, vital i lluitador. La vida el posa a prova en la seva pell i guanya el combat a la malaltia. Té una gran capacitat d'estimar i així ho farà viure a *l'Adela*.

- *La Maria Laura* de **El barri de la lluna** lluita per fer-se gran, entre les desil·lusions dels anys cinquanta i l'esperança del futur.

- *La Marta* -**El cervell perdut**- pren les regnes de la situació i no dubta en canviar el destí del seu fill *Enric*, d'una manera no gaire ortodoxa. El lector observa la transformació del personatge : de la submissió i del silenci inicial a la capacitat de decidir què vol fer i què vol ser.

Una especial atenció mereixen els protagonistes de les quatre històries de **La imbècil**, perquè és una novel·la de personatges molt durs i desesperançadors : éssers assedegats d'amor i d'estimació. El fat de la tragèdia, sense sentit ni raó, plana per damunt de tots quatre personatges. Cadascun retornarà a la vida la mateixa desesperança i manca d'amor amb què han viscut la seva infantesa. *En Manel*, fill de la misèria del Raval, encegat i autodefensant-se del món hostil dels adults, clava una ganivetada a l' escombriaire; *en Sergi*, fill del desamor, abandonat de luxe, decideix anar a buscar el seu amic Roger i es llença d'un cinquè pis de la Bonanova. *La Clara* reviurà la història de la separació dels seus pares en la seva filla :un destí malintencionat i desafortunat la porta a la mateixa situació angoixant que ella va viure de petita i *la Babel, la imbècil*, assedegada de carícies i de manyagues, viu el suïcidi de la seva mare boja i fuig cap al no-res per una ciutat hostil.

Si alguna constant enllaça tots aquests éssers de ficció serà la seva autenticitat com a personatges i segons paraules de l'escriptora: "*La majoria de personatges sempre decideixen, s'enfronten a dificultats i prenen partit, en un sentit o altre; no es deixen portar pels fets, sinó que prenen les regnes de les situacions. Això és present a tots els meus llibres i aquest és el motiu pel qual escric per a infants*". (4)

PINZELADES TEMÀTIQUES

La introducció de temàtiques realistes en literatura per a infants és una de les característiques innovadores que defineixen i singularitzen l'obra de M.Company. Una bona part dels temes abordats per l'escriptora s'engalzen en els dos eixos vertebradors de la seva producció: la quotidianitat i el realisme crític.

En l'àmbit de la **quotidianitat** situa algunes de les històries més conegudes: **Les tres bessones** en el seu primer dia d' escola, d'excursió a la muntanya, fent amics al barri... o les aventures quotidianes dels dotze nens de **La colla petita i el cangur**. De l'aventura diària de viure a l'aventura en el món de la fantasia: *les tres bessones* en els contes tradicionals, contemporaneïtzats per l'alenada renovadora i desenfadada de l'escriptora, els ratolins *birimboies* en el país dels miralls, o bé ajudant *en Martí* en les seves expedicions al món de la màgia: aventures plenes d' emoció i d'intriga. - **Aprèn màgia amb els birimboies** -

Fa incursions a la fantasia, en alguns dels seus contes, però crec que aquesta només és el pretext per crear un espai on oferir solucions a problemes quotidians, a problemes reals: imaginar un país on van a parar totes les coses perdudes -**El món de les coses perdudes**-, un paraigua màgic que porta pluja i riquesa a un poble on un gegant enamorat del sol apartava els núvols i provocava una sequedat permanent -**En Gil i el paraigua màgic**-, una ciutat argentada pel polsim de les estrelles nascudes de les andròmines esmicolades pel senyor Benet -**La ciutat de les estrelles**-, la invenció d'unes velletes d'un quadre que resolen el tancament d'un museu -**Les velletes del museu**-, la creació d'un amic invisible que dóna seguretat a la Nona i l'ajuda a superar les seves angoixes quotidianes -**El Santi i la Nona**-, la troballa del príncep dels cabells d'or que retorna la felicitat a la reina calba, en forma de meravellosa cabellera daurada -**La reina calba** -

Aquesta quotidianitat és la porta d'entrada al realisme de molts dels seus temes, d'aquell **realisme crític** que tanta polseguera aixecà en la dècada dels vuitanta i en el qual M.Company se situava i se situa i així definia: "*Intent honest d' aproximar la realitat, o diverses parts d' ella, als joves per desmitificar conceptes, desdramatitzar situacions, comprometre's en determinats valors, informar sobre diferents situacions..., oferint claus, eines i respostes que poden ser fàcilment identificables pels joves i, per tant, ben assumibles*" (5)

Des d'aquesta perspectiva personal i compromesa d'entendre la literatura s'explica l'aparició d' un realisme que oscil·la de manera pendular entre aquesta desdramatització de conceptes i situacions mitjançant la imaginació, l'humor, o la seguretat d'un final feliç -**l'Àngela Ratuca**

encarregada d'endur-se les dents de llet dels infants i deixar-los un obsequi, terrorífics fantasmes de paper, la superació de les pors infantils de la *Nona*, els malsons convertits en xocolata per la *Nana Bunilda* (6); la introducció en els àlbums infantils de temes com la mort, fins a mostrar la cara més nua del conflicte humà. Una literatura compromesa que ens mostra el món interior de l'infant: pensaments, estats d'ànim, il·lusions i desil·lusions, sentiments..., la seva capacitat de decidir i d'equivocar-se, de ser responsable i, també, els seus complexos, les seves problemàtiques, l'angoixa inherent a l'individu i la denúncia social de vides o situacions molt dures.

M. Company observa la vida i ens mostra un ventall de vivències sentides, fruit de les emocions i del sentiment. Aquestes vivències són la carcassa d'alguns neguits i preocupacions que mouen els fils de les seves novel·les. Darrera de les carcasses s'insinuen els temes que vol transmetre'ns a través de les seves obres. Aquests són tractats amb molta naturalitat per l'autora. No hi ha una veu moral que silencia certs assumptes perquè l'infant no pateixi, considerant-lo un ésser inferior o sobreprotegint-lo, sinó que considera que és millor viure amb la veritat per acceptar-la i no formar éssers insegurs. Destacariem els següents temes en les novel·les per a infants i joves:

- L'adopció d'un infant, amb un tractament tendre i sensible que ens fa viure la història amb normalitat, en **La història de l'Ernest**.
- La mort d'un familiar, presentant-la com un fet natural amb què hem de conviure: l'àvia de la *Nona* en **Adéu àvia**.
- Les malalties físiques: el tumor cerebral del *Salva* de **El germà gran**, la malaltia de la *tieta Angelina* que la portarà a la mort de **Cul de mal seient**
- La solitud d'una nena en una gran ciutat: *l'Adela*, protagonista de **El Germà Gran** i el seu descobriment de l'amistat quan coneix el seu veí malalt: *el Salva*.
- La recerca incansable de la vocació per part de *l'Anna Simó* de **Cul de mal seient**
- Les malalties psíquiques: la bogeria de *Babel* i la seva mare.
- L'anàlisi de les relacions entre una mare, *la Marta*, amb el seu fill *Enric* en **El cervell perdut**. La Marta suporta la debilitat psíquica del seu marit Lluís, depressiu, enganxat al psiquiatre i a la veu de la seva mare vídua, però no podrà suportar-la en el seu fill Enric i, per tant, donarà un gir radical a la seva vida i, paradoxalment, triomfarà.
- El retaule dels anys cinquanta, a través d'una família corrent del barri de Gràcia i d'una protagonista, *la Maria-Laura*, que lluita per fer-se gran, entre les obsessions i l'esperança del futur en **El barri de la lluna**.

- La manca d' amor, leitmotiv que uneix les quatre històries de **La imbècil** . D' un extrem a l' altre de la ciutat : del Raval a la Bonanova dos nens viuen l' abandó físic i psíquic. *El Manel*, assedegat d'amor, no podrà escapar de de la marginalitat i fugirà cap al no-res, *el Sergi* de la Bonanova no podrà suportar l'abandó d'uns pares molt rics i molt ocupats que el deixen en mans d'una criada i fugirà cap al buit, cap a l' absurditat d'un suïcidi. *La Clara* viurà una infantesa marcada per l'estimació mercantilitzada dels seus pares divorciats i, vint anys després, es repetirà aquesta situació angoixant en el seu matrimoni i amb la seva filla. *La Babel*, nena d'hospici, no es podrà alliberar de la seva càrrega genètica i embogirà havent viscut el suïcidi de la seva mare boja. Aquests temes conflicte són abordats amb valentia per l'autora. Són narracions colpidores, basades en fets reals, amb una clara voluntat de denúncia: la tristesa de la desesperança.

Personatges reals, de carn i óssos, històries quotidianes que ens poden explicar, que podem llegir als diaris, que podem viure; retalls de realitat literaturitzats. Llegim allò que també podem viure o altres semblants viuen. Del dolor i de les vides dels altres podem aprendre a viure la nostra pròpia història, aprendre a decidir en els nostres episodis particulars. M.Company ens ofereix aquestes històries desesperançadores i angoixants perquè creu que els joves no han de viure d'esquena a la realitat.

Finalment, s'atreveix a traspasar els límits de la realitat tangible, mesurable, per tractar fets paranormals com la reencarnació, les psicofonies..., amb molta tranquil·litat i naturalitat. És la narrativa *inquietant i tenebrosa* de la col·lecció **El pèndol de cristall**, gènere relativament nou en català. L'autora situa aquests temes en àmbits de la més absoluta quotidianitat i segons ens expressa ella mateixa volia assajar diferents ritmes narratius : " *Va ser una col·lecció que vaig començar amb molta il·lusió perquè volia fer unes proves de narrativa, de ritme. Volia combinar la narrativa amb la imatge, fer-ho com a seqüències, utilitzar un llenguatge molt succint, molt sintètic i que fos com un guió de cinema* ". (7)

APUNTS SOBRE L'OBRA DE MERCÈ COMPANYY

Amb la perspectiva dels anys, podríem afirmar que l'escriptora M. Company gaudeix d'un espai important en el panorama català de la literatura infantil i juvenil per l'exuberància de la seva obra, l'èxit d'algunes de les seves produccions, la popularitat d'alguns personatges, les reedicions de molts dels seus llibres en l'actualitat, les nombroses traduccions d'alguns dels seus contes a vint llengües diferents, així com pels premis rebuts (8) i la seva intensa activitat professional en l'àmbit literari. Són freqüents les seves col·laboracions en revistes i diaris del sector, la participació en taules rodones, fòrums, xerrades i col·loquis sobre el llibre infantil i juvenil, l'assessorament a diverses editorials i escriptors novells i, últimament, l'any 1993, la creació d'*Aula de LLetres. Escola de les Arts Escrites*, conjuntament amb Dolors Millat i Pilar Ruíz, el Servei d'Assessorament Literari i la Botiga de l'Escriptor.

Tota aquesta tasca, fruit d'una passió absoluta per l'escriptura, s'inicia en la dècada dels vuitanta, moment de modernització de la literatura infantil i juvenil i continua fins a l'actualitat. L'escriptora serà coneguda com una de les capdavanteres del **realisme crític** al nostre país. La seva concepció literària i, òbviament, una bona part de la seva obra, se situen dintre d'aquests paràmetres realistes i, a més, teoritzarà sobre aquest corrent europeu que caracteritzarà la LIJ d'aquells moments. Una veu polèmica en el panorama català, però alhora forta, apassionada i, sobretot, innovadora.

Innovadora en la manera de treballar. Feia una proposta de col·lecció i presentava un conte mostra a les editorials perquè veiessin l'obra. Totes les col·leccions de l'escriptora són de creació pròpia, amb la intenció d'investigar aspectes diferents en cadascuna d'elles: la imatge, la paraula, els ritmes, els tons, els registres, la barreja de llenguatges... Reflecteixen la seva formació polifacètica, el seu bagatge tècnic i el coneixement de llenguatges artístics molt diversos.

Innovadora en la concepció de l'àlbum il·lustrat: combinació d'imatge i de text. El text explica el perquè de la il·lustració, no repeteix allò que ja s'està veient. Per aconseguir aquesta simbiosi entre la imatge i el text, l'autora seguia un procés de creació específic: primer feia un guió del conte i el donava a l'il·lustrador perquè fes els dibuixos sobre la història i, finalment, ella escrivia el text a partir de la imatge. Òbviament, el text complementa la imatge i aconsegueix reflectir aquesta sensació d'arrodoniment en la majoria dels seus àlbums. No és un lluïment personal com a escriptora, sinó que està al servei de l'àlbum.

Innovadora en la veu narrativa que apareix en la seva obra. No és una veu d'adult, carregada de judicis morals i d'obligacions estètiques i filosòfiques; sinó que és una veu autèntica, adreçada als infants, que els acompanya, els agrada i els commou. Aquesta és una de les qüestions que més s'ha valorat a l'estranger i una de les causes de les nombroses traduccions.

També innovadora en l'aportació de referents infantils. Els nens són persones amb pocs referents i molt aïllats i, per tant, s'han d'utilitzar referents del seu àmbit, del seu context vital i així ho fa l'escriptora, creant una llengua literària adreçada als infants.

Aquestes són algunes pinzellades sobre el conjunt de l'obra de M.Company, una dona que defèn per damunt de tot la seva independència literària i que sempre ha tingut molt clar que volia escriure per a infants i joves. Per les característiques de la seva producció, el camí només ha estat obert i futurs estudis podran aprofundir en la seva aportació a la literatura infantil i juvenil catalana d'aquests últims anys.

NOTES

1. ABRAMS,S. (1996): "Mercè Company o la creativitat humana". *Mercè Company. Escriptora del mes :desembre 1996*. Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes.
2. COLOMER,T. (1995): "El lector en la etapa infantil". A *Alacena* , núm. 21, p. 17-24
3. Contes on apareixen aquests personatges:
  - **El presoner del gegant**
  - **En Gil i el paraigua màgic**
  - **L' Anna i en Víctor amb en Dràcula**
  - **L' Anna i en Víctor amb el fantasma**
  - **Els birimboies en el país dels miralls**
  - **Els birimboies i la filla de la lluna**
  - **Les tres bessones i la caputxeta vermella**
  - **Les tres bessones i el flautista d' Hamelín**
  - **Les tres bessones i el vestit nou de l'emperador**
  - **La bruixa bufuruda**
  - **La cangur busca feina**
  - **La colla petita se'n va a la platja**
  - **La gata que desafinava**
  - **Quins artistes, els pingüins!**
  - **La perola màgica**
  - **L'home del sac**
  - **Un drac caigut del cel**
  - **Una funció plena d'emoció**
  - **Història del paraigua**
  - **Les velletes del museu**
  - **En Guillem, l'escuraxemeneies**
  - **Àngela Ratuca, missatgera exprés**
  - **Sirvam, un dimoni entremaliat**
4. NADAL,M. (1996): "Mercè Company: contra l'immobilisme literari". A *Serra d'Or*, desembre, p. 75-78.
5. COMPANY,M. (1988): "Reflexions a l'entorn del realisme crític". A *Faristol*, núm. 6, p. 12-13.
6. **Àngela Ratuca, missatgera exprés**
  - **L' Anna i en Víctor amb el fantasma**
  - **El Santi i la Nona**
  - **La Nana Bunilda menja malsons**
7. COMPANY, M. Entrevista personal. LLeida, febrer 1998

8. PREMIS

- 1982 Premi Ciutat d'Olot de narrativa per a nens -*La bruixa bufuruda*-
Premi Jaume March de Gavà de narrativa per a adults
- 1983 Premi Crítica Serra d'Or -*En Gil i el paraigua màgic*-
Premi Enric Valor del País Valencià -*La reina calba*-
Distinció del Ministeri de Cultura -*Missió Especial Hipotenusa*-
- 1985 Selecció Mirlos Blancos -*El Germà Gran*-
- 1986 Premi de la Generalitat de Catalunya -*La història de l'Ernest*-
Premi Crítica Serra d'Or -*La Nana Bunilda menja malsons*-
Premi del Ministeri de Cultura al millor llibre editat -*La Nana Bunilda menja malsons*-
- 1987 Llista d'Honor dels Premis CCEI -*La història de l'Ernest*-
Llista d'Honor dels premis CCEI -*La Nana Bunilda menja malsons*-
Llista d'Honor dels Premis Andersen, per l'IBBY -*La imbècil*-
Selecció Mirlos Blancos per la Biblioteca de Munic -*La Nana Bunilda menja malsons*-
Selecció Mirlos Blancos -*La història de l'Ernest*-
Selecció Mirlos Blancos -*La imbècil*-
- 1988 Finalista Premi Vaixell de Vapor
- 1989 Concessió d'un ajut de la Institució de les Lletres Catalanes, per escriure el guió cinematogràfic de la seva novel·la *La dama del medalló*.
- 1990 Selecció Mirlos Blancos, per la Biblioteca de Munic -*Fa olor de primavera*-
- 1993 Seleccionada en la llista "Los diez mejores escritores del país", per un jurat designat per la revista *Alacena*.
- 1996 *Esriptora del mes* de desembre per la Institució de les Lletres Catalanes

9. Els títols en **negreta** són les lectures treballades.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- CERVERA, J. (1982): *Teoría de la literatura infantil*. Bilbao: Mensajero
- COLOMER, T. (1998): *La formació del lector literari*. Barcelona: Barcanova
- COMPANY, M. (1985): "El realisme crític, un tema a debat". A *Faristol*, núm. 1, p. 15-18
- COMPANY, M. (1988): "Reflexions a l'entorn del realisme crític". A *Faristol*, núm. 6, p. 12-13
- COMPANY, M. (1991): "Mi autor, mi amigo: Karl May". A *CLIJ Cuadernos de literatura infantil y juvenil*, núm. 30
- COMPANY, M. (1996): *Mercè Company. Escriptora del mes: desembre 1996*. Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes
- COMPANY, M. (1996) *Memòria. Escriptora del mes. Desembre 1996*. Barcelona : Institució de les Lletres Catalanes.
- FUENMAYOR, M.J. (1990): "L'autor i la seva obra: Mercè Company". A *Escola Catalana*, núm. 275, p. 32-37
- FUENMAYOR, M.J. (1992): "L'espai d'una escriptora: Mercè Company". A *Faristol*, núm. 14, p. 29-39
- NADAL, M. (1996): "Mercè Company: contra l'immobilisme literari". A *Serra d'Or*, desembre, p. 75-78.
- TEIXIDOR, E. "Literatura juvenil: las reglas del juego". A *CLIJ Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil*, núm 72, pág. 8-15
- VALRIU, C. (1994): *Història de la Literatura Infantil i Juvenil catalana*, Barcelona: Pirene
- Dossier Documental M. Company*. Centre de Documentació del Llibre Infantil. Biblioteca Infantil Santa Creu de Barcelona.
- Dossier bibliogràfic Mercè Company*. Centro de Documentación e Investigación de Literatura Infantil. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Salamanca
- Entrevista personal amb Mercè Company*: Lleida, febrer 1998.

ANNEX

BIBLIOGRAFIA I LECTURES TREBALLADES (9)

BIBLIOGRAFIA MERCÈ COMPANYY

PRIMERS LECTORS

COL·LECCIONS

" ELS CONTES DE L'ONCLE AGUS "

Il. A. Asensio . Barcelona : Eurocromo, 1973, 4 vol.

- 1- Buc, el xaiet
- 2- En Bigotis, el ratolí
- 3- En Tino, el peixet
- 4- Pip, el cuquet

" L' ANNA I EN VÍCTOR"

Il. A. Asensio. Barcelona : Bruguera, 1981, 8 vol.

- 1- L'Anna i en Víctor amb en Dràcula
- 2- L'Anna i en Víctor amb el fantasma
- 3- L'Anna i en Víctor amb en Frankenstein
- 4- L'Anna i en Víctor a l'Edat de Pedra
- 5- L'Anna i en Víctor i el terrible drac
- 6- L'Anna i en Víctor i el tresor dels pirates
- 7- L'Anna i en Víctor i les piràmides
- 8- L'Anna i en Víctor i el gegant

" LES TRES BESSONES "

Il. R. Capdevila. Barcelona : Arín / Planeta, 1983- 1985, 9 vol.

- 1- **Som les tres bessones" (1983)**
- 2- **Les tres bessones ja anem a l'escola**
- 3- Les tres bessones fem bromes
- 4- **Les tres bessones fem esport (1984)**
- 5- Les tres bessones anem d' excursió
- 6- Les tres bessones anem a la neu
- 7- Les tres bessones fem música
- 8- Les tres bessones fem una ciutat (1985)
- 9- **Les tres bessones fem negocis**

" ELS BIRIMBOIES "

Il. A. Asensio. Barcelona: Arín, 1984- 1986, 7 vol.

- 1- Els birimboies i la ploma d'àliga reial (1984)
- 2- Els birimboies i la gata bruixa
- 3- Els birimboies i el drac ploraner (1985)
- 4- Els birimboies al cau de les sirenes
- 5- Els birimboies i la nena robaformatges
- 6- **Els birimboies en el país dels miralls**
- 7- **Els birimboies i la filla de la lluna (1986)**

" LA PETITA FANTASMA "

II. A. Asensio. Tòquio: Gakken, 1984- 1992, 8 vol.

- 1- La petita fantasma (1984)
- 2- La petita fantasma a la neu (1986)
- 3- El gran ball i la fantasma
- 4- La petita fantasma va de cacera (1987)
- 5- Gats remullats (1988)
- 6- A casa de la bruixa (1989)
- 7- Qui pot bufar ? (1991)
- 8- Un tap ben posat (1992)

" LES TRES BESSONES I ... "

II. R. Capdevila. Barcelona: Arín/ Planeta, 1985- 1995, 11 vol.

- 1- Les tres bessones i en Barbablava (1985)
- 2- Les tres bessones i la Caputxeta Vermella**
- 3- Les tres bessones i la Blancaneus i els set nans
- 4- Les tres bessones i la Ventafocs
- 5- Les tres bessones i en Polzet (1986)
- 6- Les tres bessones i el flautista d' Hamelín**
- 7- Les tres bessones i el vestit nou de l'emperador**
- 8- Les tres bessones i Alí Babà i els 40 lladres**
- 9- Les tres bessones i la princesa del pèsol (1987)
- 10- Les tres bessones i en Ton i la Guida (1988)**
- 11- Les tres bessones i els tres porquets (1995)

" APRÈN MÀGIA AMB ELS BIRIMBOIES "

II. A. Asensio. Barcelona: Arín, 1986- 1987, 5 vol.

- 1- L'aprenent de bruixot (1986)
- 2- L'aprenent de fada
- 3- L'aprenent de fantasma**
- 4- L'aprenent de gegant
- 5- L'aprenent de geni (1987)**

" EL SANTI I LA NONA"

II. H. Elena. Barcelona: Timun Mas, 1988- 1994, 12 vol.

- 1- Nit de monstres (1988)
- 2- La llum està malalta
- 3- El despertador de la pluja
- 4- Estimades abelles
- 5- Al fons del mar (1989)
- 6- Les wambes màgiques**
- 7- Els meus amics, els gossos (1990)
- 8- Ui !, quina punxada
- 9- El guardià de les portes (1991)
- 10- El fantasma del balneari (1992)**
- 11- Què pesada, la vergonya ! (1993)**
- 12- Adéu àvia (1994)**

" LA COLLA PETITA I EL CANGUR "

II. R. Capdevila. Barcelona: Planeta, 1988- 1990, 6 vol

1- La cangur busca feina (1988)

2- La festa de benvinguda

3- El descobriment de la colla petita (1989)

4- La colla petita se' n va a la platja

5- Volem una escola més gran

6- La colla petita se'n va al museu (1990)

" AL COR DEL BOSC "

II. A. Asensio. Barcelona: Timun Mas, 1989- 1990, 5 vol.

1- L'arbre dels records (1989)

2- L'espelma màgica

3- Les arrels perdudes (1990)

4- El Geni de la nit

5- El regal del pare Noel

" LA GRANJA DELS ARTISTES "

II. M. Arànega. Barcelona: Timun Mas, 1989- 1994, 6 vol.

1- Les gallines pintores (1989)

2- La gata que desafinava

3- Ovelles de colorins

4- Veniu al teatre (1990)

5- Quins artistes, els pingüins! (1992)

6- Vola, ós panda (1994)

" NANA BUNILDA "

II. A. Asensio. Barcelona: Cruïlla, 1990- 1992, 7 vol.

1- Comença l'aventura (1990)

2- L'escombra de la bruixa

3- La perola màgica (1991)

4- L'home del sac

5- M'expliques un conte ?

6- Com brilla el mar ! (1992)

7- ¿Quién se ha llevado su sueño ?

" ELS DOS + UNA "

II. A. Asensio. Barcelona: Timun Mas, 1982- 1989, 6 vol.

1- On és l'oncle Ramon ? (1982)

2- Missió especial Hipotenusa (1982)

3- Perduts a la cova (1983)

4- Dràcula

5- El diari d' un fantasma (1986)

6- Les nines de porcellana (1989)

" EL DRAC VERMELL EN ACCIÓ "

II. J. M. Lavarello. Barcelona: Toray, 1991, 3 vol.

1- Un drac caigut del cel (1991)

2- Una funció plena d' emoció

3- Un rescat que semblava un disbarat

ÀLBUMS IL·LUSTRATS

- 1- Bilinki- Bilinko
Il. A. Asensio. Tòquio: Gakken, 1981 (World Picture Books)
- 2- El rei Taluk
Il. A. Asensio. Tòquio: Gakken, 1981 (World Picture Books)
- 3- Bamba, el rey gordo
Il. A. Asensio. Madrid: Alfaguara, 1982 (Infantil Alfaguara, 50)
- 4- Kiko, el pollet
Il. A. Asensio. Tòquio : Gakken, 1982 (World Picture Books)
- 5- Kilian i els dracs
Il. A. Asensio. Tòquio: Gakken, 1982 (World Picture Books)
- 6- El presoner del gegant**
Il. A. Asensio. Barcelona: Hyma, 1982 (El Bagul de contes)
- 7- En Gil i el paraigua màgic**
Il. A. Asensio. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982(LLibres del Sol i la LLuna , 17)
- 8- La bruixa bufuruda**
Il. F. Rovira. Barcelona: Hyma, 1983 (El Bagul de contes)
- 9- La ciutat de les estrelles**
Il. V. Cruz. Barcelona: Argos- Vergara, 1983 (El Drac Vermell , 12)
- 10- Les peripècies d' en Quico Pelacanyes
Il. F. Rovira. Barcelona: Destino, 1983
- 11- Història del paraigua**
Il. A. Asensio. Barcelona: Argos- Vergara, 1983 (El Drac Vermell, 20)
- 12- Charlot
Il. Violeta Denou. Barcelona: Hyma, 1984 (El Bagul de contes)
- 13- La nina de drap
Il. A. Asensio. Tòquio: Gakken, 1984 (World Picture Books)
- 14- La Nit**
Il. V. Cruz. Barcelona: Argos-Vergara, 1984 (Els llibres de la Gata, 7)
- 15- Don Remigio el campanero
Il. A. Asensio. Madrid:Alfaguara, 1984 (Infantil Alfaguara, 61)
- 16- La llegenda d'en Fra Garí
Il. V. Cruz. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984 (LLibres del Sol i de la LLuna, 25)
- 17- Les dents del lleó
Il. P. Reznicková. Barcelona: Argos- Vergara, 1984 (Els llibres de la Gata, 10)
Il. A. Asensio. Madrid: Bruño, 1993 (Altamar, 73)
- 18- La Nana Bunilda menja malsons**
Il. A. Asensio. Barcelona: Cruïlla, 1985 (La Torre i l' Estel, 14)

19- La petita estrella

Il. V. Denou. Barcelona: Argos- Vergara, 1985 (El Drac Vermell, 37)

20- El món de les coses perdudes

Il. M. Arànega. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986. (LLibres del Sol i de la Lluna, 35)

21- Les velletes del museu

Il. V. Cruz. Barcelona: Hymosa, 1986 (El Bagul de contes)

22- El senyor dels núvols

Il. A. Balzola. Barcelona: Edebé, 1987

23- En Guillem, l' escuraxemeneies

Il. A. Asensio. Barcelona: Hymosa, 1987 (El Bagul de contes)

24- Àngela Ratuca, missatgera exprés

Il. A. Asensio. Gijón: Júcar, 1987 (La Poma Màgica)

25- A les golfes

Il. A. Asensio. Barcelona: Parramón, 1988 (Les experiències del nen)

26- Fa olor de primavera

Il. A. Asensio. Barcelona: Cruïlla, 1989 (La Torre i l' Estel, 20)

27- En Calixte i el pessebre

Il. A. Asensio. Barcelona: Milan, 1989 (Mil anys de contes)

28- El jardí de l'espai

Il. A. Asensio. Barcelona: Angulo, 1989 (Els llibres d' en Cèsar)

29- L' estany de les granotes

Il. J.M. Lavarello. Tòquio: Gakken, 1990 (World Picture Books)

30- Mmm...Qué rica manzana

Il. A. Asensio. Madrid: SM, 1990 (Los duros del Barco de Vapor, 8)

31- Els cabells de la senyora Bruna

Il. A. Asensio. València: Tàndem, 1991 (El Tricicle, 5)

32- Sirvam, un dimoni entremaliat

Il. M. Tobella. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991 (LLibres del Sol i de la Lluna, 58)

33- El gat i l'ocell

Il. R. Capdevila. Barcelona: Toray, 1992 (Els contes de la Nana Bunilda)

NARRATIVA PER A NENS/NENES (7 i 10 anys)

1- La casa d' en Gatus

Il. M. Ginesta. Barcelona: La Galera, 1984 (La Gavina)

2- La història de l'Ernest

Il. J.M. Lavarello. Barcelona: Cruïlla, 1985. (El Vaixell de vapor. Sèrie blanca, 14)

3- La reina calba

Il. M. Arànega. Barcelona: Cruïlla, 1985 (El vaixell de vapor.Sèrie blava, 101)

4- Binocle- 3

Il. V. Cruz; M. Arànega. Barcelona: Grup Promotor Santillana, 1987

5- Una gàbia al menjador

Il. F. Rovira. Barcelona: Teide, 1988

6- Bruixes, diables i apareguts

Il. J. M. Lavarello. Barcelona: Bruño, 1989. (Altamar, 4)

7- El suïcidi del senyor Benet

Il. Joma. Barcelona: Pirene, 1982

NOVEL·LES PER A NOIS/ NOIES (a partir dels 11 anys)

1- El germà gran

Il. F. Rovira. Barcelona: La Galera, 1985. (Els Grumets de la Galera)

2- Sota el llum d'un fanalet

Il. R. Rius. Barcelona: Edebé, 1986 (Els lleons)

3- Una casa als afores

Il. V. Cruz. Barcelona: Cruïlla, 1989 (El Vaixell de Vapor. Sèrie taronja, 19)

4- Cul de mal seient

Il. J.M. Lavarello. Barcelona : Edelvives, 1990 (Ala Delta. Sèrie Blava, 29)

5- Una mentida llarga i grassona

Il. J.M. Lavarello. Barcelona: Plaza & Janés, 1990 (Plaza Joven, 53)

6- Axel, el mag (El mirall de TFR)

Il. A. Ballester. Barcelona: Edebé, 1992. (Tucan, 8)

7- Històries de nanos i mestres

Barcelona: Pòrtic, 1992 (El Brot més jove, 21)

NARRATIVA PER A JOVES (a partir 12 anys)

1- El millor reportatge

Barcelona: Laia, 1984 (El Nus, 47)

2- La imbècil

Barcelona: Empúries, 1986 (L' Odissea, 9)

3- El cervell perdut

Barcelona: Empúries, 1988 (L' Odissea, 32)

4- El barri de la lluna

Barcelona: Empúries, 1989 (L' Odissea, 49)

5- La presència

Barcelona: Timun Mas, 1989 (El pèndol de cristall, 1)

6- La dama del medalló

Barcelona : Timun Mas, 1989 (El pèndol de cristall, 2)

7- L'avís

Barcelona: Timun Mas, 1989 (El pèndol de cristall, 3)

8- El mag

Barcelona: Timun Mas, 1990 (El pèndol de cristall, 4)

9- La veu

Barcelona: Timun Mas, 1991 (El pèndol de cristall, 5)

10- El gat, el taxidermista i el nordamericà

Il. A. Asensio. Barcelona: Edelvives, 1991 (Ala Delta. Sèrie blava, 32)

CONTES PER A ADULTS

1- COMPANYY, M. ; SALES, F. Fer-ne 40

Il. R. Capdevila. Barcelona: Destino, 1987 (Simetries, 1)

2- COMPANYY, M. ; SALES, F. Cria, fills !

Il. R. Capdevila. Barcelona: Destino, 1989 (Simetries, 4)

TEATRE PER A NENS / NENES

1- La furia de los elementos

Barcelona: SM, 1991

2- Muchos demonios y una bruja

Barcelona: SM, 1991

3- Adivina quien soy yo

Barcelona: SM, 1991

4- Quiero un bicho que me haga compañía

Barcelona: SM, 1991

GUIONS CINEMATOGRAFICS

1- Qui t' estima Babel ? , 1986

A partir de la novel·la *La imbècil* (Empúries, 1986)

2- La dama del medalló , 1990

A partir de la novel·la del mateix títol

SÈRIES PER A LA TELEVISIÓ

- Els contes de Nana Bunilda ,1991

Sèrie de 26 episodis de 5 minuts cadascun, a partir del personatge del conte.

IBORN & COMPANY

- Sèrie TV "Les tres bessones" (1992- 97) (78 títols)

Cromosoma TV Produccions